

EL GUST PER LA LECTURA 2023-2024

MALVARINA: VULL SER BRUIXA

PERSONATGE: LES BRUIXES



EDUCACIÓ PRIMÀRIA: CICLE MITJÀ
GUIA DIDÀCTICA

El Gust per la Lectura 2023-2024
Cicle mitjà d'educació primària

MALVARINA: VULL SER BRUIXA

PERSONATGE: LES BRUIXES

GUIA DIDÀCTICA

Guillem Fargas Llavina
Marina Llompart Rotger

Departament d'Educació
Subdirecció General de Llengües
Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Setembre de 2023

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, aquest treball està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.



Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original. La llicència completa es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	5
2. TAULA DE PROPOSTES	6
3. L'ESCRITORA: SUSANNA ISERN	7
4. LA IL·LUSTRADORA: LAURA PROIETTI	9
5. EL LLIBRE: MALVARINA	9
6. ABANS DE LA LECTURA	11
Activitat 1. El Memory de la Susanna Isern.....	12
Activitat 2. Retrat a l'estil Proietti	13
Activitat 3. Per què apareix això a la coberta?	14
Activitat 4. Què hi ha dins del Castell Prohibit?	14
Activitat 5. Com és una bruixa?.....	15
7. DURANT LA LECTURA.....	17
CAPÍTOL 1. LA VALL EMBRUIXADA	17
Activitat 6. Els personatges enquadrats	17
CAPÍTOL 2. LES BRUIXES	18
Activitat 7. Qui és qui?	19
CAPÍTOL 3. LA VISITA.....	19
Activitat 8. La teranyina de la POR.....	19
CAPÍTOLS DEL 4 AL 8: RIALLADA MALÈFICA, GAT NEGRE, ESCOMBRA VOLADORA, POCIÓ MÀGICA I MODELET DE BRUIXA	20
Activitat 9. Doblem una riallada de bruixa	21
Activitat 10. Bruixes vs Malvarina	21
Activitat 11. Què faries servir tu per volar?	22
Activitat 12. Una poció del Llibre Màgic de les bruixes!	23
CAPÍTOL 9. LA VIGÍLIA.....	24
CAPÍTOL 10. FER UN ENCANTERI	24
Activitat 13. És ogre o nen?.....	24
CAPÍTOL 11. EL RETORN	25
CAPÍTOL 12. VARETA MÀGICA	26
Activitat 14. Quin encanteri hauries fet tu?.....	26

8. DESPRÉS DE LA LECTURA	27
Activitat 15. La Malvarina i en Tristany segueixen!	27
Activitat 16. Estimada Susanna o Laura.....	27
Activitat 17. Llavors, com són les bruixes?.....	28
Activitat 18. Les bruixes reals	29
Activitat 19. Diploma bruixil	29

1. INTRODUCCIÓ

El llibre que hem escollit per compartir amb l'alumnat de cicle mitjà és una novetat de l'any 2022 titulada *Malvarina: vull ser una bruixa*. En el dossier del tema hem parlat sobre les bruixes com a tema literari, així com a figura "històrica" i veient críticament les implicacions que ha tingut aquest terme al llarg de la història. També hem pogut fer una retrospectiva de l'evolució del personatge de la bruixa en la LIJ, perquè hi ha pocs personatges que hagin donat tant de si i segueixin conservant tot el seu magnetisme com aquest.

Malvarina és un llibre àgil narrat en primera persona que aconsegueix fer participants de la història els infants. No únicament pel fet que la protagonista té una edat similar al lector, cosa que afavoreix que s'hi puguin sentir representats, sinó també per les constants interaccions que proposa el text.

Aquesta guia, doncs, està pensada per acompanyar el professorat i també l'alumnat de cicle mitjà en la lectura de la novel·la *Malvarina*. A l'inici de la guia trobareu un apartat que parla de Susanna Isern i de Laura Proietti, les creadores de l'obra. També es fa un petit recorregut per la seva trajectòria a fi de posar en context el llibre.

Cal dir que el dossier està dividit en tres grans apartats: ABANS DE LA LECTURA, DURANT LA LECTURA i DESPRÉS DE LA LECTURA. A cada un d'aquests blocs hi ha recollides les diferents preguntes i consideracions que es poden anar fent als infants per tal d'establir un diàleg que enriqueixi la seva experiència lectora, com també les propostes de les diverses activitats que poden acompanyar cada fase de la lectura per poder-hi aprofundir més i alhora aprofitar les oportunitats d'aprenentatge que ens ofereix.

Amb les preguntes que s'exposen es busca aconseguir una comprensió més gran del que s'està llegint, així com connectar-ho amb l'experiència personal de cada nen o nena. A la vegada, la intenció és reflexionar sobre els temes que apareixen al llibre i anar aprofundint en els possibles aprenentatges literaris que es poden fer durant la lectura.

Pel que fa a les activitats, responen a objectius diversos: des de ser una eina per profunditzar en diversos conceptes del llibre fins a donar recursos per poder anar més enllà del que és la història pròpiament dita o els aspectes literaris que hi apareixen.

La novel·la està dividida en dotze capítols d'entre set i nou pàgines cada un. Malgrat que la divisió dels episodis dins del relat està clarament segmentada per cada un d'aquests capítols, n'hem agrupat alguns per tal que la seva dinamització sigui més entretinguda.

Dit això, us convidem a adaptar les indicacions a les necessitats de l'aula i del vostre alumnat, així com als vostres interessos.

També trobareu un quadern per a l'alumnat (ens hi referirem com a Manual de Bruixa) amb totes les activitats, que us deixem explicades al dossier del professorat. Si ho considereu oportú, podeu emprar-lo perquè facin allà mateix les propostes.

2. TAULA DE PROPOSTES

Bloc	Capítol	Tipus de lectura	Activitats
0	ABANS DE LA LECTURA		<ul style="list-style-type: none"> - Activitat 1. El Memory de Susanna Isern - Activitat 2. Retrat a l'estil Proietti - Activitat 3. Per què apareix això a la coberta? - Activitat 4. Què hi ha dins del Castell Prohibit? - Activitat 5. Com és una bruixa?
1	1. LA VALL EMBRUIXADA	Lectura del mestre en veu alta	- Activitat 6. Els personatges enquadrats
2	2. LES BRUIXES	Lectura preparada	- Activitat 7. Qui és qui?
3	3. LA VISITA	Lectura guiada en veu alta a l'aula	- Activitat 8. La teranyina de la POR...
4	4. RIALLADA MALÈFICA 5. GAT NEGRE 6. ESCOMBRA VOLADORA 7. POCIÓ MÀGICA 8. MODELET DE BRUIXA	4. Lectura dramatitzada 5. Lectura autònoma 6-7-8. Lectura guiada en veu alta a l'aula	<ul style="list-style-type: none"> - Activitat 9. Doblem una riallada de bruixa - Activitat 10. Les bruixes vs. Malvarina - Activitat 11. Què faries servir tu per volar? - Activitat 12. Una poció d'El llibre màgic de les bruixes!
	9. LA VIGÍLIA	Lectura autònoma	
6	10. FER UN ENCANTERI	Lectura del mestre en veu alta	- Activitat 13. És ogre o nen?
7	11. EL RETORN	Lectura guiada en veu alta a l'aula	

8	12. VARETA MÀGICA	Lectura guiada en veu alta a l'aula	- Activitat 14. Quin encanteri hauries fet?
9	DESPRÉS DE LA LECTURA		- Activitat 15. La Malvarina i en Tristany segueixen! - Activitat 16. Estimada Susanna o Laura - Activitat 17. Llavors, com són les bruixes? - Activitat 18. Les bruixes reals? - Activitat 19. Diploma bruixil

3. L'ESCRITORA: SUSANNA ISERN

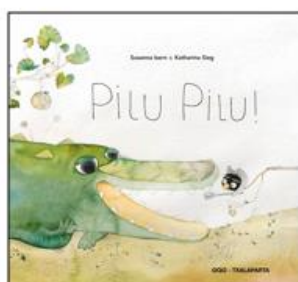
Susanna Isern va néixer a la Seu d'Urgell l'any 1978. Com ella mateixa explica, va créixer envoltada de natura, flora i fauna entre les muntanyes del Pirineu. Aquella terra de bruixes l'ha acompanyada sempre malgrat que ja no hi resideix. És psicòloga i terapeuta, i també escriptora. Des del 2011, any que va publicar el seu primer àlbum il·lustrat *Pilú, Pilú!*, ha escrit més d'un centenar de llibres per a infants.



Algunes de les seves obres, com *La música del mar*, *Cartas en el bosque*, *¿De qué tienes miedo*, *Ratoncito?* o *El ovillo mágico*, han sigut premiades en diversos anys als Moonbeam Children's Book Awards dels Estats Units. També va ser finalista al Premi Kiriko 2016 amb *El momento perfecto*. Té altres títols que s'han adaptat al teatre. S'han traduït a més de vint llengües i ha arribat a un gran nombre de lectors de tot el món.

En general, les seves històries contenen tocs d'humor, misteri, fantasia i aventura, i en algunes ocasions hi apareix de manera més explícita algun punt més psicològic o emocional.

Algunes de les seves obres són:



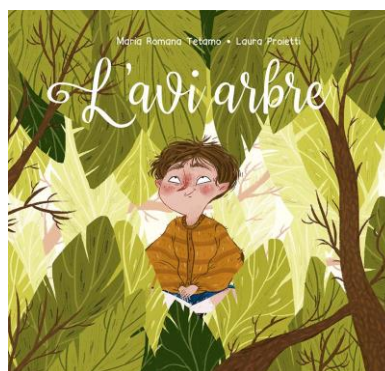


Només n'hem escollit una petita mostra com a obres representatives de l'autora.

4. LA IL·LUSTRADORA: LAURA PROIETTI

Laura Proietti és una il·lustradora nascuda el 1994 a Palerm, Itàlia. Va estudiar Il·lustració i Animació a la seva ciutat natal i des de llavors s'ha dedicat a il·lustrar llibres, sobretot àlbums infantils. Podem trobar la seva obra sobretot en llibres que contenen faules clàssiques o elements naturals.

Ha publicat a Itàlia i altres països, però en català o castellà tot just la podem trobar en dos títols més a banda de *Malvarina*. Un és la segona part d'aquesta novel·la, *Malvarina: Bruixa en pràctiques*, i l'altre és *L'avi arbre*, publicat per Picarona el 2020.



5. EL LLIBRE: MALVARINA

Malvarina és una nena que té un gran desig: esdevenir bruixa. Per això, un dia decideix visitar les tres bruixes malvades que viuen a la Vall. Aquestes bruixes són famoses i temudes pels seus encanteris. La nena, lluny de tenir por, està interessada a aprendre tot d'elles i descobrir-ne els secrets. A les bruixes, la intenció de la Malvarina d'esdevenir una d'elles no els sembla una mala idea, ja que pot ser útil comptar amb una aprenent que pugui ser la seva hereva. Abans, no obstant això, li donen una llista de coses que haurà aprendre a fer bé. Malvarina supera totes les proves que les bruixes li van posant, però el resultat és ben curiós i hilarant.

El relat és senzill en la forma, però en el fons ens inicia en el fet de reconèixer que el personatge de la bruixa, tot i que sovint en tenim una imatge arquetípica al cap, ha donat i segueix donant molts personatges diferents amb característiques ben diferenciades tot i estar aixoplugats sota el mateix concepte. A més, aquesta contraposició entre la nena i les bruixes aporta el punt d'humor i tendresa que sovint trobem en els llibres de Susanna Isern.

Malvarina, com ja hem dit a la introducció, és un llibre molt àgil que juga amb la suggestió en el fons i la forma per crear un ritme de lectura trepidant. La suggestió ja la trobem a la coberta i, en definitiva, en tot allò que conforma l'objecte llibre. L'edició està cuidada, tot i que sabem que està concebuda com una sèrie. Aquesta cura la veiem en les solapes i les guardes, que són elements purament ornamentals. A més a més, se'ls treu molt de partit creant un joc quasi arquitectònic. Si tanquem el llibre, veiem com la tripa queda protegida per les solapes, que estan decorades com si fossin una porta amb pany i forrellat. Les guardes creen l'efecte de dues finestres i l'escenari en el qual transcorre la novel·la hi està representat. Les il·lustracions de Laura Proietti són molt suggerents i motiven molt la lectura. A més a més, el tipus d'il·lustració del desplegable de coberta està ple d'elements que ens poden convidar a llegir el llibre i a endevinar el significat de cada un dels elements i filosofar sobre la trama.

Les il·lustracions funcionen no només com a complement sinó com a part indispensable del relat. La relació entre el text i les imatges és vital per entendre tota la història. Així, funciona quasi com un llibre àlbum, en el qual la lectura del text i la lectura de les imatges creen el significat ple del llibre. Les il·lustracions també ajuden molt a acabar de perfilar el món màgic que crea Susanna Isern: la creació dels escenaris, la materialització de tots els elements propis del món de les bruixes que els infants identificaran i que crea una relació molt interessant amb els elements que representen la Malvarina. Aquesta, tot i que vol ser bruixa i intenta en tot moment adequar-se al que s'espera d'ella, acaba esdevenint una bruixa molt curiosa. Per exemple, tot i que se suposa que com a bruixa ha de tenir un gat per mascota, com que és al·lèrgica als gats acaba adoptant un conillet d'allò més bufó, que està ben allunyat d'allò que s'espera d'una bruixa clàssica.

Pel que fa al seu estil, la Susanna Isern busca en tot moment trencar la "quarta paret" del llibre, fent explícita la relació entre la narradora i el lector. De tant en tant, ens trobem amb intervencions dirigides directament al lector. Aquesta veu, a banda de la seva originalitat, crea un espai de suggestió que convida a seguir llegint i fer-te teva la història. En alguna ocasió recomana als nens porucs que no girin la pàgina (qui es pot resistir a seguir llegint després d'això?), els pregunta coses o fins i tot els fa mirar per un foradet.

L'estructura de la novel·la fa que sigui molt fàcil de seguir. A l'inici se'ns presenta el context de la Vall, que viu atemorida per la presència de les bruixes. Després ens presenta la Malvarina i el seu desig, que entra completament en contradicció amb allò que s'està explicant. Durant el plantejament, la Malvarina haurà de demostrar les seves capacitats per ser bruixa a través d'una sèrie de proves d'aptituds que tots relacionem amb les bruixes clàssiques. Finalment arribem a un desenllaç satisfactori en el qual la Malvarina aconsegueix no només el seu desig sinó realitzar-lo a la seva manera.

El llibre, com ja hem dit i com s'intueix al final, és el primer llibre d'una sèrie. Les col·leccions són una eina molt poderosa de promoció lectora, ja que acostumen a tenir un desenllaç que et porta a anar a buscar la següent entrega i són un estímul per continuar llegint altres títols amb una base sòlida en comú com són els personatges. Després de la lectura, podem preguntar als alumnes si consumeixen col·leccions de llibres i si són fidels a algun personatge (que normalment és l'element que fidelitza lectors). No obstant això, com a mediadors no ens hem d'oblidar mai de la necessitat de diversificar

lectures i dificultats perquè els lectors no es quedin estancats en una col·lecció, un gènere o un nivell de lectura. Tal vegada pot ser un pont des del qual accedir a altres llibres.

6. ABANS DE LA LECTURA

És interessant que abans d'iniciar la lectura col·lectiva del llibre, puguem dialogar sobre aspectes que faran activar els coneixements previs dels infants respecte a l'obra i, sobretot, respecte a la seva temàtica. Si dediquem un temps a reflexionar i conversar, l'experiència lectora posterior serà més enriquidora i profitosa ja que els alumnes podran anar relacionant allò que ja coneixien amb la novetat. Establir aquests vincles és font d'aprenentatges.

Per aquest motiu, es proposa debatre i dialogar respecte a les següents temàtiques:

- Establir un diàleg sobre el que ens transmet la coberta. Intentar anticipar de què pot tractar el llibre, quina història s'amaga darrere del que es veu.
- Parlar de llibres que tenen el nom del protagonista com a títol. Poden fer una exposició a classe i parlar sobre què acostumen a tenir en comú aquest tipus de llibres: el més important és el personatge principal i la història gira al voltant de com evoluciona i s'enfronta al conflicte o dificultat que presenta la trama.
- Reflexionar sobre si s'han llegit altres llibres que portin la paraula *bruixa* al títol. A partir d'aquest inici també es pot orientar el diàleg envers llibres que parlin sobre bruixes (malgrat que no continguin la paraula al títol) i, fins i tot, es poden anar a buscar i mostrar-los. Això pot permetre veure els referents dels quals es parteix i, fins i tot, els podem mantenir exposats fins al final de la lectura. Una vegada s'acabi, es pot comparar la lectura de *Malvarina* amb la resta de lectures relacionades amb les bruixes que s'havien fet prèviament.
- Expressar què s'espera d'aquesta lectura i quins sentiments els desperta.

ACTIVITATS

Com ja s'ha explicat, cada activitat busca uns objectius diferents i específics, però la proposta està pensada per tal que, entre totes, puguin ajudar a entendre, completar i fins i tot ampliar la lectura del llibre.

Per aquest motiu, amb la idea de donar-li una sensació de conjunt, s'ha pensat que cada suggeriment, o la gran majoria, pugui tenir un detall com a resultat final que l'infant pugui afegir al seu Manual de Bruixa. Aquest manual és, de fet, el dossier d'activitats de l'alumne. Així, tota la feina que es fa té una visió de conjunt. Al final de cada proposta, s'afegeix en cursiva el possible ítem que cal adherir.

Una vegada s'ha presentat als alumnes el seu manual, ja es pot iniciar la realització de les diverses activitats prèvies a la lectura del llibre.

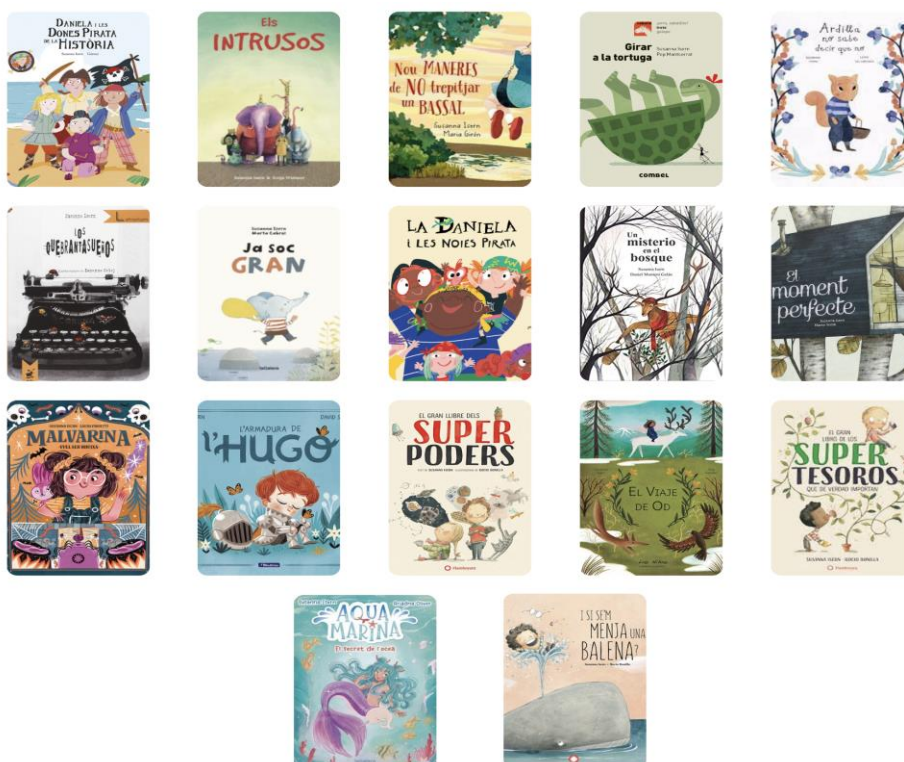
Activitat 1. El Memory de la Susanna Isern

Aquesta activitat inicial busca indagar una mica en la producció de l'autora de la història. En ser una escriptora contemporània, és possible que els infants hagin llegit alguna obra seva o que en algun moment puguin tenir a les mans algun dels seus llibres (publicats anteriorment o a posteriori). Aconseguir crear aquest tipus d'associacions és un fet interessant pel que fa a la promoció del gust lector i a l'elaboració d'un criteri literari propi. Si els agrada *Malvarina* i saben qui l'ha creat, serà més fàcil que vulguin accedir a altres relats seus.

La proposta consisteix a jugar al Memory, però amb unes cartes especials. En aquest cas, els naips són les cobertes de les diverses obres de Susanna Isern. Així, a través d'un moment lúdic, es poden presentar molts llibres. A més, per assolir els objectius del joc, s'ha d'emprar la memòria i el jugador s'ha de fixar molt bé en les cartes, cosa que afavoreix poder recordar amb posterioritat els títols que han aparegut.

Així doncs, es pot dividir la classe en quatre grups diferents (o més depenent de les còpies que fem de les cartes). En el joc es fan dos equips que han de trobar les parelles amagades. Es posen totes les cartes cap per avall en format quadrícula de 6x6. El primer jugador gira una carta perquè es vegi i a continuació una altra. Si són cobertes diferents, les torna a posar de cap per avall al mateix lloc on estaven. Si coincideixen, agafa les dues cartes i és un punt per a l'equip que ho ha aconseguit. Es va fent fins que s'han trobat les 18 parelles que hi ha. Guanya l'equip que ha pogut destapar més parelles.

Les cartes que es proposen són les següents (per jugar cal fer dues còpies com a mínim):



QA:¹ D'aquesta activitat, es podria fer que cada infant es quedés la coberta que més li ha agradat i l'enganxés al seu Manual de Bruixa.

Activitat 2. Retrat a l'estil Proietti

En el llibre, a banda del text, les il·lustracions també juguen un paper important. No només per expressar gràficament el que diuen les paraules de Susanna Isern, sinó per ampliar la informació i donar més profunditat a l'obra. Per aquest motiu és convenient, abans d'iniciar la lectura, observar-les amb deteniment i predisposar els alumnes a tenir una mirada específica cap a elles. A més, Laura Proietti té un estil força específic d'il·lustrar i les persones que apareixen representades en les seves creacions tenen característiques similars. Amb la doble intenció d'afinar la mirada i conèixer la il·lustradora, s'ha dissenyat la següent activitat.

Prèviament, s'ha de fer una fotografia de cada alumne (sobretot de la cara) i imprimir-la. Un cop a l'aula, es divideix la classe en diversos grups de sis, per exemple. A cada grup, se li donen dues il·lustracions fetes per Laura Proietti. El que han de fer els alumnes és buscar quines similituds veuen entre les dues il·lustracions que tenen i anotar-les en un paper en blanc. Després, cada grup comparteix en veu alta el que ha esbrinat i s'apunta a la pissarra. Així doncs, queda un recull de les principals característiques de l'estil de Proietti. A continuació, es reparteix a cada infant la fotografia d'un company aleatori i n'ha d'intentar fer un retrat seguint les característiques que s'han especificat amb anterioritat.

QA: Cada infant afegirà al seu Manual el retrat que li ha fet un company o companya.

Alguns exemples d'il·lustracions que es podrien utilitzar són els següents:



Es poden recuperar més il·lustracions a la les pàgines web següents:²

<https://www.pinterest.es/search/pins/?q=laura%20proietti&rs=typed> (Pinterest)

<https://www.beehiveillustration.com/illustrators/laura-proietti/illustrator> (Beehive Illustration)

¹ Amb les sigles QA farem anotacions i consells vinculats a les propostes del quadern de l'alumne.

² Consulta: 30/01/23.

<https://illozoo.com/portfolio/laura-proietti/> (Illozoo)

<https://www.tumblr.com/lauraproietti-illustrator> (Tumblr)

Activitat 3. Per què apareix això a la coberta?

Amb la següent activitat es busca generar hipòtesis sobre la història i despertar la curiositat dels infants cap al que hi haurà a l'interior del llibre. És per aquest motiu que convé realitzar-la abans de començar a llegir el llibre.

Al seu Manual de Bruixa, els nens i nenes tenen un espai reservat per iniciar aquesta tasca. Hi troben una sèrie d'elements que apareixen a la coberta del llibre: el títol, la nena, el conill, una calavera, la poció, les olles... Amb cada ítem han d'imaginar el perquè creuen que s'ha decidit posar-los en un lloc tan important del llibre. Una vegada han tingut un moment per reflexionar i apuntar de manera individual les seves idees, es posa en comú amb tota la classe i podem establir un diàleg respecte a la coberta i les sensacions que ens aporta el llibre. Finalment, a mode de tancament, el mestre pot llegir en veu alta la contracoberta.

Els elements que apareixen són els següents:



Activitat 4. Què hi ha dins del Castell Prohibit?

Un dels aspectes interessants que té aquesta obra és que des de les guardes el llibre prova d'interaccionar amb el lector i fer-li preguntes. Les guardes són precisament un dels paratexts amb els quals hi ha diversos autors que juguen i, per aquest motiu, és convenient parar-hi atenció. Així doncs, amb aquesta proposta s'intenta que l'infant identifiqui aquesta part del llibre com un possible espai que cal interpretar i tenir en compte en el cas concret de *Malvarina*, però també en futures lectures.

Es divideix la classe en grups petits de com a molt tres persones. A cada un d'aquests grups se li donen dues imatges del Castell Prohibit (han de tenir la mateixa mida). S'explica als infants que, a través del dibuix, han de respondre a la pregunta que els planteja el llibre: "Què hi deu haver dins dels murs del Castell Prohibit?".

Per contestar aquesta qüestió, cada grup ha de triar tres o quatre espais del Castell (per exemple, la torre, la teulada i una finestra) i imaginar què hi deu haver dins de cada un d'aquests espais. A continuació, de les imatges que se'ls ha donat del Castell Prohibit, han de retallar aquests espais triats (ho han de fer amb les dues imatges). En el nostre exemple, caldria retallar la torre, la teulada i una finestra. De la primera imatge retallada, es queden amb el dibuix del Castell i eliminen les estances retallades a la paperera (llençaríem la torre, la teulada i la finestra). De la segona imatge, es queden amb els trossos amb les estances retallades i llencen la resta del Castell (ens quedem amb els retalls de la torre, la teulada i la finestra). Això s'ha de fer així ja que el resultat haurà de ser un Castell Prohibit amb possibilitat de veure què s'amaga a l'interior d'algunes de les estances.

Posteriorment, s'agafa la primera imatge del Castell sense les estances escollides i s'enganxa en un paper en blanc. D'aquesta manera, quedarà el Castell amb les estances triades "buides" per tal que els infants puguin dibuixar-hi el que creuen que amaguen. Tot seguit, només caldrà agafar els retalls de les imatges de les estances i enganxar-les a sobre dels espais que han dibuixat. És important que no enganxin tot el retall a sobre, sinó només una línia (inferior o superior), de tal manera que es creï una solapa.

El resultat final serà un Castell Prohibit amb solapes que amaguen el seu interior. Si es vol complicar una mica més l'activitat, també es pot optar per fer que els alumnes elaborin enigmes que donin pistes sobre el que hi ha a l'interior. Així, la resta de companys i companyes podrien jugar a endevinar el que han creat abans de veure-ho.

Finalment, es pot fer una exposició amb totes les creacions per tal que la resta de companys i companyes puguin veure-les i gaudir-ne.

QA: En el seu Manual, els infants hi trobaran un Castell Prohibit. Allà, imitant la il·lustració del llibre, poden apuntar a través de fletxes conceptes sobre el que s'amaga darrere les seves parets.

Activitat 5. Com és una bruixa?

Aquesta activitat s'inicia al començar el llibre i es pot anar completant a mesura que es va avançant amb la lectura. El propòsit és posar el focus en el vocabulari que s'utilitza per referir-se a les bruixes i, sobretot, ampliar-lo.

Es tracta de penjar a la classe una silueta d'una bruixa sense res al seu interior. Cada vegada que a l'obra apareix alguna paraula que serveix per descriure com són les bruixes, s'apunta a la pissarra. Al final de l'estona de lectura, per recollir-les, s'escriuen les paraules apuntades a l'interior de la silueta

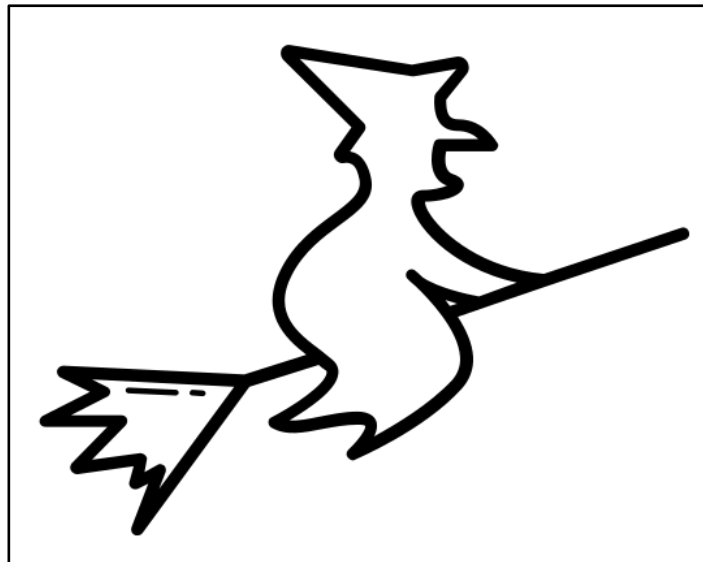
de la bruixa. Per fer-ho més clar, també es poden dividir els conceptes per temàtiques i fer que cada paraula s'escrigui d'un color diferent segons la temàtica a la qual va lligada.

A tall d'exemple, es podrien establir les següents temàtiques:

- FÍSIC: s'hi afegiran tots aquells conceptes relacionats amb com són físicament les bruixes i quina vestimenta duen.
- CARÀCTER: s'hi afegiran tots aquells conceptes que descriuen què pensen, què els agrada o desagrada i fins i tot quines emocions generen en els altres.
- ACCIONS: s'hi afegiran tots aquells conceptes que expliquin què fan les bruixes.
- EINES: s'hi afegiran tots aquells conceptes que facin referència a què utilitzen les bruixes per aconseguir els seus objectius.

Quan es completi la lectura, es tindrà un bon recull del vocabulari que es pot utilitzar per referir-se a les bruixes.

Una idea de silueta que es pot fer servir és la següent:



QA: Cada infant també tindrà al seu Manual la mateixa silueta buida i l'haurà d'anar omplint. La proposta en aquest cas és que només esculli aquells conceptes que li agradin més o que pel motiu que sigui consideri que són especials o importants. Pot posar les paraules dins la bruixa o al voltant.

7. DURANT LA LECTURA

CAPÍTOL 1. LA VALL EMBRUIXADA

Preguntes per aprofundir en la comprensió i dinamitzar la conversa:

- Sabies què significa estar embruixat? Et convenç la definició del llibre? “Estar embruixat vol dir estar atrapat per un encanteri que fa que les coses «normals» es tornin esgarrifoses, terrorífiques, horripilants i impredecibles.” Coneixes algun cas?
- “Sí, sé que això fa gelar la sang, i potser fins i tot et repiquen les dents de por. Per això ara és el moment de decidir si vols continuar llegint o no. Pots passar a la pàgina següent i descobrir la meua història, o pots tancar el llibre per sempre.” Què decidiu? Us ha sorprès trobar-vos això en un llibre?
- Us proposem parlar sobre la il·lustració de les pàgines 8-9. Coneixes algun poble similar al que apareix al llibre? Viuries en un lloc així?
- Abans que vegin la il·lustració de la pàgina 10 els podem preguntar quines parts pensen que ha de tenir un terrible castell habitat per bruixes.
- Les nits de lluna plena, les bruixes surten damunt les escambres i encanten la gent del poble. Us heu fixat en les transformacions que porten a terme? Què tenen en comú?

Activitat 6. Els personatges, enquadrats

La història ens va presentant diversos personatges que, a mesura que va avançant el relat, es van coneixent millor i, fins i tot, es pot veure com van canviant a mesura que es van succeint els esdeveniments. Per aquesta raó, és interessant elaborar una activitat que se centri a analitzar els subjectes que apareixen al llibre i que quedi oberta al llarg de tota la lectura.

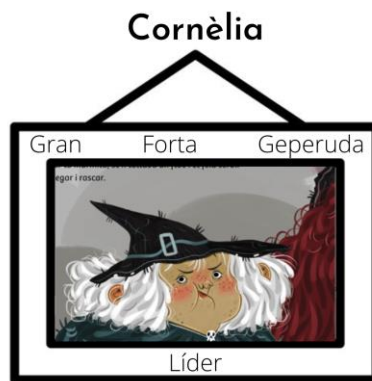
La proposta és fer servir un PowerPoint o similar, però també es pot optar per imprimir el que es descriurà a continuació i penjar-ho en un mural.

Seguint l'exemple d'un dels personatges que apareixen al text, la Bruixa Mare, el que es fa és crear els marcs d'uns quadres. Els marcs estan buits fins que apareix el personatge a la història. En aquest moment s'afegeix la il·lustració del personatge dins del marc. A mesura que es va avançant en el relat s'afegeixen al voltant del personatge (dins del marc) les paraules que Susanna Isern fa servir per descriure'l o fins i tot aquelles idees que, malgrat no ser explícites en el text, es considerin rellevants per al personatge en qüestió. Els quadres necessaris serien cinc: un per a la Malvarina, un per a cada bruixa i un per a en Tristany.

Es pot parar atenció en els següents aspectes de cada personatge:

- Com són físicament?
- Com van vestits?
- Què els agrada i què no els agrada?
- Quin és el seu caràcter?

Un exemple de com podria ser:



Les il·lustracions que es podrien fer servir són les que es presenten a continuació:



QA: Al Manual de cada infant hi haurà un espai per tal que puguin enganxar una il·lustració de cada personatge dins d'un quadre. Es pot fer servir la mateixa imatge que s'està treballant conjuntament.

CAPÍTOL 2. LES BRUIXES

Preguntes per aprofundir en la comprensió i dinamitzar la conversa:

- Com descriuríeu una bruixa? Com són les bruixes d'aquest llibre? En què es diferencien i en què s'assemblen a les bruixes que vosaltres teniu al cap?
- T'atreviries a trucar a una porta si saps que a l'altra banda hi ha algú malvat?
- Què penses que li passarà a la nena?

Activitat 7. Qui és qui?

Convindria presentar la proposta abans de la lectura del capítol.

En aquest punt de la història és on se'ns presenten les bruixes que faran de mestres de la Malvarina. Un dels aspectes interessants és que, malgrat que les tres són bruixes, l'autora les diferencia força a través d'un conjunt de característiques pròpies. A més, aquests atributs també es traslladen a les seves mascotes, els gats. Les il·lustracions de Laura Proietti aconsegueixen transmetre de manera encertada les especificacions de cada una de les germanes. Així doncs, l'activitat busca ajudar a veure aquestes relacions.

QA: En el quadern de l'alumne (o Manual de Bruixa) cada infant ha de relacionar cada descripció de les germanes bruixes amb la seva il·lustració. Hi ha una descripció que haurà de copiar a mà per tal de fixar una mica més un model de descripció breu que posteriorment poden fer servir en altres escrits. Pel que fa als gats, cada alumne haurà d'imaginar com seria la mascota de cada una de les bruixes. Cal explicar, abans que ho facin, que els felins tenen unes característiques similars a les de les seves propietàries. Primer ho fan de manera individual i després es comparteix amb un company o companya i s'intercanvien les opinions. Finalment, en gran grup es posa en comú i es dialoga sobre el perquè s'ha decidit fer les connexions que han sorgit.

CAPÍTOL 3. LA VISITA

- Què faries tu per convèncer les bruixes?
- “—I un be negre! Toca el dos, o et convertiré en un **bloc de gebre!** —va avisar-me la Molsa.” Una de les coses més destacables del llibre és que, tot i que el nivell de lectura no és complex, ens ofereix un ventall ric de vocabulari. Per exemple, aquí trobem unes quantes expressions per posar a prova el nostre lèxic!
- Havies pensat que el nom de Malvarina podria remetre a mots com ara *malèfica* o *maldat*?
- Com penses que és la casa d'una bruixa? Com és el lloc on viuen aquestes bruixes?
- Saps què és un “napbuf”? Per què qualifiquen així la Malvarina i per què és un impediment per ser una bona bruixa?

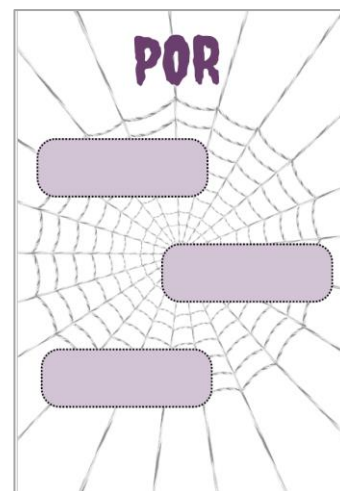
Activitat 8. La teranyina de la POR...

Un dels aspectes que aporta riquesa lèxica a l'obra són els nombrosos adjectius i expressions que l'escriptora fa servir per referir-se a la por, al fet de tenir por o al fet de fer por. Amb la idea de fer que l'infant es fixi en aquest treball i d'ajudar-lo a incrementar el seu vocabulari, es pot fer un recull de tots aquests conceptes.

La proposta se situa durant la lectura i no a l'inici perquè així el lector ha de rellegir certes parts del llibre. Això pot permetre descobrir aspectes nous, comprendre millor el text i, a la vegada, permetre una primera lectura de l'inici de la història més relaxada.

La proposta consisteix a crear en algun espai de la classe una teranyina de fils. En aquesta construcció s'aniran afegint aquelles paraules —sobretot adjectius— o expressions que la classe consideri que estan relacionades amb el sentiment de la por. En cada sessió hi pot haver un encarregat d'anar-les apuntant i, al final del moment de lectura, es poden traspasar a una cartolina petita rectangular (una per concepte) que posteriorment es penjarà a la teranyina. Al final de la lectura completa, quedarà un conjunt ple i ric de paraules al voltant de la por.

QA: Al Manual de cada infant, també hi haurà una teranyina, però només amb tres espais. Al final de tot, podrà apuntar aquelles tres paraules o expressions relacionades amb la por que desconexia i que més li han agradat o sorprès. Si es volen afegir més paraules, també es poden fer servir pòstits per incrementar el vocabulari dins del Manual de cada nen o nena.



Vegeu suport al quadern de l'alumne.

CAPÍTOLS DEL 4 AL 8: RIALLADA MALÈFICA, GAT NEGRE, ESCOMBRA VOLADORA, POCIÓ MÀGICA I MODELET DE BRUIXA

Preguntes per aprofundir en la comprensió i dinamitzar la conversa:

- Abans de saber quines lliçons inclouen, quines coses penseu que ha de saber fer una bruixa? Si haguéssiu de dissenyar uns cursos per aprendre bruixeria, què no hi podria faltar?
- La Clió ofereix xarop de ronc d'elefant constipat a la Malvarina per tal que pugui fer una riallada millor. Creieu que és efectiu? Quin remei proposaríeu vosaltres?
- Què penseu que significa el fet que la Malvarina no pugui tenir un gat i hagi d'acabar amb un conill adorable per mascota?
- Si vosaltres haguéssiu d'escollir mascota, tenint en compte que s'assemblen als seus amos, quina tindríeu?
- La Malvarina ha d'aprendre a fer servir l'escombra voladora una nit de lluna plena. Recordeu que passava amb les bruixes les nits de lluna plena? Què penseu que passarà?
- Sobre *Les mil i una nits*: probablement, quan pensem en una catifa voladora molts tenim al cap el famós personatge d'Aladí de Disney. Fora bo que aprofitéssim per parlar de la referència a aquesta antologia de contes, de com foren d'importants per a la tradició oral i, fins i tot, llegir-ne algun a classe.
- A la pàgina 59, el narrador, a banda de dirigir-se a nosaltres directament, ens proposa un joc. Ho heu intentat? Us ha sorprès? Coneixeu més llibres que us proposin aquesta mena de coses?
- Abans d'entrar al Laboratori de Màgia, la Malvarina veu un cartell que hi diu: "Prohibit el pas. Perill d'encantament". També explica que el grinyol de la porta reproduïx les paraules: "Si entres, te'n penediràs". Per a què penseu que serveixen totes aquestes precaucions o advertiments? Creieu que són reals? Hi ha altres llocs a la ciutat on hàgiu vist cartells similars?
- Per què creieu que la narradora no ens vol explicar per a què serveix la poció fins a més endavant?
- Com ha d'anar vestida, segons la vostra opinió, una bruixa?

- En aquest capítol ens trobem amb un sinònim per dir bruixa: fetillera. En coneixeu d'altres?
- Quines conclusions podeu extreure de les classes que ha rebut la Malvarina? Creieu que està preparada per ser una bruixa?

Activitat 9. Doblem una riallada de bruixa

La riallada de bruixa és la primera prova per la qual passa la Malvarina i és el moment en què el lector es comença a adonar que potser les coses no seran com semblaven en un inici. Susanna Isern descriu amb detall les riallades de les bruixes, que es contraposen amb la que aconsegueix fer la Malvarina. Per posar èmfasi en aquest moment, proposem de fer un doblatge.

Per dur a terme l'activitat caldrà disposar d'algun aparell electrònic (ordinadors o tauletes). A través d'alguna aplicació que permeti fer doblatges de vídeos, com ara Video Voice Dubbing Editor o Madlipz, s'escollirà el moment en què la bruixa de la Blancaneu aconsegueix que es mengi la poma. És una escena en què la malvada riu durant una estona llarga i, per tant, és fàcil fer-ne un doblatge. Per grups de tres, el que han de fer és treure el so del vídeo original (les aplicacions permeten fer-ho de manera senzilla) i després posar-se a la pell de la bruixa i intentar crear el riure més malvat que puguin.

Finalment, els vídeos doblats es poden guardar i es pot fer una projecció de les diverses propostes que sorgeixin.

Activitat 10. Bruixes vs. Malvarina

Durant aquests capítols, la Malvarina sovint descarta seguir el camí que li marquen les seves mestres i acaba prenent decisions que s'escapen de la norma marcada per les tres bruixes. Aquesta separació marca la història i és un dels elements importants del relat. Per això se suggereix fer una pausa en aquest punt.

En aquest sentit es proposa crear un mural compartit, ja sigui penjat en algun punt de l'aula o bé en un PowerPoint. Utilitzant aquest suport, es van apuntant les diferències entre el que se suposa que ha de fer una bruixa (una bruixa més aviat arquetípica) i el que acaba fent la Malvarina. A mesura que es van succeint els episodis en els quals es dona aquesta situació, podrem anar completant aquest mural i el joc de contraposició que proposa l'autora quedarà més clar i explícit.

Un exemple de la taula que es podria construir és el següent:

Les bruixes o la Malvarina?		
PROVA	Què proposen les bruixes?	Què proposa la Malvarina?
Riallada malèfica	<ul style="list-style-type: none"> - Converteix els somnis en malsons - Fa tremolar els genolls 	<ul style="list-style-type: none"> - Volum fluix - Suau - Més graciosa que temible

	<ul style="list-style-type: none"> - Despiedada - Estremidora - Eco horripilant 	
Mascota
Mitjà per volar
Beuratge	<ul style="list-style-type: none"> - Beuratge fastigós - Pudor de claveguera - No hi ha qui s'ho empassi 	<ul style="list-style-type: none"> - Beuratge amb aspecte d'arc de Sant Martí - Olor de colònia - Ve de gust prendre-se'l
Modelet de bruixa

Activitat 11. Què faries servir tu per volar?

Durant el capítol “Escombra voladora”, la Malvarina descarta volar amb escombra o altres objectes i, per cada un, dona certes raons que reforcen la seva decisió. Entendre que la protagonista no escull la catifa de manera aleatòria sinó a través d'arguments és important per comprendre bé com és ella. Per aquest motiu es proposa fer una activitat que ajudi a endinsar-se més en el raonament de la protagonista.

A la pissarra es projecten imatges de sales amb diferents objectes. Per parelles, el que han de pensar els alumnes és quin de tots aquells ítems farien servir per volar; també es poden ampliar les opcions deixant que triïn estris de la mateixa aula. La idea no és només que ho pensin i ho debatin amb el company o la companya. Han d'agafar un full i apuntar totes aquelles idees que els han fet prendre la decisió.

Les fotografies que es poden ensenyar serien similars a aquestes que hi ha a continuació:





En la segona part de la proposta, els alumnes han d'anar sortint davant de la classe per intentar convèncer la resta d'alumnes que el seu objecte és el millor per volar. Tenen exactament tres minuts per fer-ho. Abans se'ls ha de deixar un moment per practicar. Quan tothom hagi exposat la seva idea, es farà una votació conjunta per conèixer quin és l'estri que més ha convençut tothom.

QA: Malgrat la votació final conjunta, cada alumne pot apuntar al seu Manual quina és l'eina que ell o ella faria servir (pot ser la que havia pensat primer amb la parella o una de nova si algú altre l'ha convençut) i tres motius pels quals considera que és la millor opció.

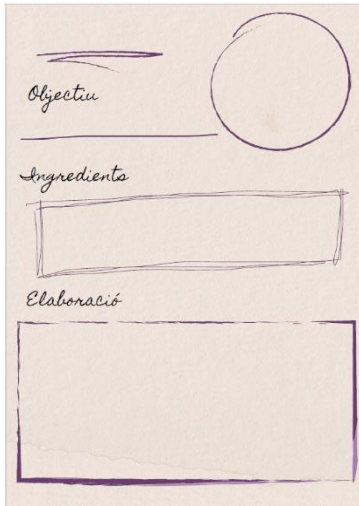
Activitat 12. Una poció d'El llibre màgic de les bruixes!

El capítol constitueix un moment important per a la història ja que la Malvarina aconsegueix accedir a un dels espais més secrets de les bruixes: el seu laboratori. Allà hi troba El llibre màgic de les bruixes, on guarden les seves receptes. El relat torna a mostrar en aquest punt la contraposició entre una poció feta per les bruixes i una de feta per la protagonista. No tan sols pel que fa a la finalitat del beuratge, sinó també pel que fa als ingredients, l'aspecte o l'olor.

Aquesta activitat té per objectiu parar atenció a les receptes que proposa Susanna Isern i endinsar-se una mica més en la mentalitat de les bruixes. S'explica als alumnes que han de crear una poció per a El llibre màgic de les bruixes com si fossin les tres germanes (no la Malvarina). Es demana que, per grups de quatre, pensin un ingredient que creuen que a les bruixes els agradaria posar en un dels seus beuratges i que l'anotin en un paper. Després també s'indica que apuntin en un altre paper la finalitat que podria tenir una poció de bruixa. En dos recipients separats es barregen les finalitats, per una banda, i els ingredients, per l'altra. A cada grup es reparteix un ingredient i una finalitat a l'atzar. A partir d'aquí, cada quartet ha de crear la seva recepta de poció, que ha de tenir per objectiu el que els ha tocat i que han d'elaborar, com a mínim, amb l'ingredient que se'ls hi ha donat, tot i que en poden afegir d'altres.

És important remarcar que a l'obra no apareixen els passos a seguir, però que en el seu cas sí que s'han d'anotar. I, per altra banda, convé que expliquin també l'aspecte i l'olor del beuratge.

Una vegada està inventada, es pot fer una exposició de pocions per tal que tothom pugui veure el que han fet la resta de companys i companyes.



QA: Al seu Manual, els infants poden enganxar-hi una fotocòpia de la recepta que han creat en grup.

CAPÍTOL 9. LA VIGÍLIA

Preguntes per aprofundir en la comprensió i dinamitzar la conversa:

- Com estaríeu vosaltres si l'endemà haguéssiu de fer el vostre encanteri? Us acostumeu a posar nerviosos? Què feu per tranquil·litzar-vos?
- Quin encanteri us agradaria fer si tinguéssiu poders màgics?

CAPÍTOL 10. FER UN ENCANTERI

Preguntes per aprofundir en la comprensió i dinamitzar la conversa:

- Al bosc la Malvarina es troba amb un ogre! Quins altres éssers màgics podrien viure en un bosc encantat? Què en sabem, dels ogres? Podem fer una petita exposició amb llibres sobre bruixes, ogres i altres éssers màgics.
- L'ogre fa olor de formatge, sardina i coco podrit. Podríem fer servir algun altre concepte per descriure la pudor que fa el monstre?
- Per culpa de la pudor que fa, l'ogre no pot anar al poble a jugar. Hi ha algun altre motiu? Seríeu capaços d'imaginar una solució?
- Com pot ser que el nen desaparegut fa cinquanta anys encara sigui un nen? Què creieu que li va passar? Com es va convertir en ogre?

Activitat 13. És ogre o nen?

El capítol presenta un nou personatge i la seva conversió. El text es fixa sobretot en l'olor corporal mentre que la il·lustració ens assenjala les diverses característiques físiques que diferencien el nen de l'ogre. Per tenir una visió de conjunt i poder entendre més a fons la transformació, es proposa fer una activitat de comparació.

La mestra llegeix en veu alta el capítol sense deixar que els infants en puguin veure les il·lustracions. Una vegada s'ha acabat, es fa un diàleg sobre les diferències que explica el text sobre l'ogre i el nen (únicament fan referència a l'olor). Tot seguit, es divideix l'aula en dos grups. S'explica que el llibre també dona unes altres característiques, però que s'han amagat i que en aquell moment seran descobertes. A cada grup se li ofereix un conjunt de conceptes que Susanna Isern i Laura Proietti fan servir per descriure l'ogre i el nen sense especificar quin correspon a cada personatge.

OGRE:

- Olor que tomba d'esquena
- Braços extraforts
- Ullals
- Orelles punxegudes
- Pell verda

NEN:

- Pigues al nas
- Cabells esperrucats
- Ulls verds molt grossos
- Roba antiquada
- Bona olor

Primer, els grups han de separar els conceptes que creuen que estan relacionats amb l'ogre i els que corresponen al nen. Una vegada els han separat, cada un dels grups s'ha de dividir en dos. Llavors, en un full de mural gran —es pot fer de la mida de l'infant— cada grup ha de dibuixar o bé l'ogre o bé el nen segons les característiques que els hi han atorgat. Entre tota la classe s'aconseguirà representar dos ogres i dos nens. Finalment, es comparen els dibuixos amb les il·lustracions del llibre.

QA: Cada infant tindrà un espai al seu Manual per poder enganxar les fotografies de l'ogre i del nen que més li ha agradat. Pot ser el que ha elaborat ell, el que han fet la resta o el del mateix llibre.

CAPÍTOL 11. EL RETORN

Preguntes per aprofundir en la comprensió i dinamitzar la conversa:

- Per què fins i tot quan la Malvarina se'n surt en una de les proves resulta ser un fracàs?
- Per què les bruixes pensen que la Malvarina és una MALA bruixa?
- Com aconseguixen salvar-se? Què et sembla aquesta resolució?
- Sabeu quin és el color malva? Es pot intuir per algun detall del llibre?

CAPÍTOL 12. VARETA MÀGICA

Preguntes per aprofundir en la comprensió i dinamitzar la conversa:

- La Malvarina confia cegament en les seves possibilitats d'escapar-se? Com ho saps?
- Què t'ha semblat el final? En proposaries algun de nou?
- Què creieu que passarà amb les bruixes?
- La història acaba amb "continuarà"... Quines noves aventures podrien passar-li a Malvarina?

Activitat 14. Quin encanteri hauries fet tu?

Un dels moments més emocionants del llibre és la persecució i la fugida de la Malvarina i en Tristany del Castell Prohibit. Ho aconsegueixen a través d'un sortilegi que, com també passa en altres llibres de màgia (per exemple, la saga d'en Harry Potter), té arrels llatines, i en el nom de l'encanteri ja hi podem descobrir una mica l'efecte que fa si aconsegueix impactar en l'objectiu.

En el llibre hi ha dos encanteris. El que volen fer les bruixes (RATUS MAGNUS DIABILIS) i el que aconsegueix crear la Malvarina (PROTECTUS BOMBOLLAE BRUIXUM). Una vegada s'han llegit els dos capítols finals, es demana als infants quin sortilegi haurien fet servir ells. Es pot guiar la conversa de tal manera que no només es fixin en el resultat del conjur, sinó també en el que cal dir per elaborar-lo, el nom. La idea és que d'aquesta conversa en surtin uns quants exemples més a banda dels dos que apareixen al llibre.

Després es convida els infants a crear individualment el seu propi encanteri (tenen l'espai al seu dossier). Primer han de pensar quin és el resultat o resultats de fer-lo i a continuació han de pensar quin nom pot tenir. Quan tothom se l'hagi inventat, es pot fer que surtin i diguin el seu sortilegi. A partir del nom, la resta de la classe ha d'intentar endevinar què fa aquell encanteri. Fins i tot, si es vol complicar més, l'infant pot dir el seu conjur i un altre nen o nena ha d'intentar representar el que li passa quan l'impacta la màgia a través de mímica.

QA: Cada infant tindrà el seu encanteri recollit al Manual.

8. DESPRÉS DE LA LECTURA

- Us heu fixat que l'escriptora ha deixat algunes paraules del text en negreta? Què tenen en comú? Per què creus que vol destacar-les?
- Creieu que la Malvarina és una bruixa o no? Per què?
- Penseu que les il·lustracions d'aquest llibre s'han fet durant o després d'escriure'l? Per què? Què penseu que aportaven les imatges?
- Penseu quina il·lustració és la que us sembla que ajuda més a entendre el text.
- Us heu fixat que la narradora de tant en tant es dirigeix directament a vosaltres? Us ha agradat? Us ha sorprès? Per què creieu que ho fa?
- Us agraden els llibres que deixen oberta la possibilitat de noves històries?

Activitat 15. La Malvarina i en Tristany segueixen!

Les pàgines finals de la història deixen clar que aquesta obra és només l'inici de les aventures de la Malvarina i en Tristany. De fet, l'última il·lustració ja dona certes pistes d'algunes de les situacions que es poden produir.

Amb aquesta activitat es busca que els nens i nenes provin d'imaginar què faria Susanna Isern si hagués d'escriure una segona part de la història. No han de crear tot el llibre sinó un petit conte a mode de resum que podria ajudar l'autora a construir el nou llibre. És important que siguin creatius durant les tres parts del conte: introducció, nus i desenllaç. Tot i així, el que pensin ha de tenir relació amb el final del llibre. Si els és més còmode, en aquest cas poden escriure el relat en tercera persona. Es pot fer l'activitat per parelles. També es poden llegir les històries en veu alta una vegada escrites.

QA: El quadern de l'alumne té un espai reservat per tal que l'infant pugui apuntar el títol del seu relat i dibuixar les tres escenes més rellevants.

Activitat 16. Estimada Susanna o Laura

Per acabar el conjunt d'activitats relacionades amb el llibre, proposem escriure un correu electrònic a les creadores d'aquesta obra. Aquesta missiva té per objectiu que els nens i nenes puguin expressar la seva valoració del llibre d'una manera diferent i, si es considera pertinent, poder obtenir resposta.

Al missatge, l'alumnat ha d'explicar a la Susanna o bé a la Laura què els ha semblat el llibre. Poden posar èmfasi en aquell episodi que creuen que és una molt bona idea i també en què canviarien del llibre per tal que fos millor. Poden afegir totes aquelles observacions o queixes que desitgin. Fins i tot es pot animar-los a suggerir possibles personatges o situacions de cara a futures obres.

Posar-ho en comú és important ja que pot suscitar un diàleg final sobre el llibre que pot generar moltes línies de conversa interessants.

QA: Al seu Manual tindran la plantilla per poder escriure el correu.

Activitat 17. Llavors, com són les bruixes?

En aquesta història, un dels aspectes importants és anar veient com la Malvarina es va convertint en bruixa, però d'una manera completament diferent a com ho són les tres germanes. Per això es proposa aquesta activitat, que busca ampliar els referents literaris o cinematogràfics que els infants tenen sobre les bruixes.

Se separa els nens i nenes en grups de cinc o sis. Cada grup ha de fer una primera recerca a través d'internet o dels llibres de la biblioteca escolar per acabar escollint una bruixa en concret.

Algunes bruixes de les que poden aparèixer:

- La bruixa Brunilda
- La bruixa Avorrida
- Hermione
- Les bruixes (de Roald Dahl)
- Marduix
- Qualsevol de les bruixes dels contes tradicionals: Blancaneu, Rapunzel, Hansel i Gretel...
- Malèfica
- Úrsula

Una vegada hagin triat quina bruixa els agrada més, el que hauran de crear és un mural amb informació sobre aquest personatge i presentar-lo a la resta de la classe.

Per guiar-los, es pot demanar que responguin a les següents preguntes:

- Quin és el seu nom?
- A quina història apareix?
- Com és físicament?
- Com va vestida?
- Quin caràcter té?
- Fa servir eines o utensilis?
- Quins encanteris fa?

Finalment, a banda de fer la bruixa a tots els grups, es pot aprofitar el moment per presentar una fotografia d'una dona medieval. A partir d'aquí es pot establir un diàleg sobre el perquè pensen que s'ha introduït aquest nou "personatge" i acabar conversant sobre el fet que durant una època es considerava bruixes a totes aquelles dones que sabien fer alguna cosa amb herbes remeieres o altres coneixements naturals.

QA: Al quadern de l'alumne hi ha un espai per dibuixar (o enganxar una imatge) de la bruixa que més els agradi de totes les que es presentin.

Activitat 18. Les bruixes reals

Una de les arestes interessants del tema de les bruixes és el fet que no només són personatges literaris, sinó que són reals i han aparegut al llarg de la història en circumstàncies diferents. Per tal d'indagar una mica més en aquesta direcció, es proposa la següent activitat.

Es proposa que, per grups, facin una petita investigació entre les persones pròximes a ells o elles. L'objectiu serà que cada alumne realitzi una petita entrevista a dos familiars, coneguts o amics adults amb les preguntes següents (o altres de similars):

- Existeixen les bruixes fora dels llibres?
- Van existir les bruixes en algun moment de la història?
- Qui eren les bruixes d'abans?
- Hi va haver algun problema amb elles?
- Actualment hi ha algú a qui es consideri una bruixa?

Una vegada hagin fet aquesta entrevista breu, poden posar en comú les respostes que han obtingut i intentar elaborar una resposta conjunta que agrupi el que els han dit. Posteriorment, per tal que tothom pugui tenir tots els punts de vista que han sorgit, podem barrejar els grups. A cada nou grup hi ha d'haver membres de tots els grups anteriors. Un cop reunits, s'expliquen les troballes que han fet.

L'objectiu no és que es facin experts del tema, sinó que comencin a tenir indicis del que va passar i això desperti la seva curiositat.

Activitat 19. Diploma bruixil

Per finalitzar totes les activitats i fer el tancament del Manual, es proposa omplir un diploma segons el qual l'alumne és una bruixa certificada. El mestre l'ha de firmar per tal que el diploma tingui validesa.

QA: Vegeu suport al quadern de l'alumne.

